

Reading Consolation in a Book of Destruction The Ingenuity of Eikha Rabba

1) Eikha Rabba 2:4

ר' יוחנן הוה דרש שיתין אפין בבלע ה' ולא חמל ורבי הוה דריש עשרים וארבעה אפין. ולא דר' יוחנן יתיר על רבי! אלא רבי על ידי שהיה סמוך לחורבן הבית היה נזכר והיה דורש ובוכה ומתנחם.

2) Eikha Rabba 1:26

אין לה מנחם. א"ר לוי כל מקום שנא' אין הוה לה (בראשית י"א) ותהי שרי עקרה אין לה ולד, והוה לה שנא' (שם /בראשית/ כ"א) וה'פקד את שרה, ודכוותיה (ש"א =שמואל א' = א') ולחנה אין ילדים, והוה לה, שנא' (שם /שמואל א' / ב') כי פקד ה' את חנה, ודכוותיה (ירמיה ל') ציון היא דורש אין לה, והוה לה, שנא' (ישעיה נ"ט) ובא לציון גואל, אף כן את אומר אין לה מנחם, והוה לה, שנא' (שם /ישעיהו/ נ"א) אנכי אנכי הוא מנחמכם.

3) Eikha Rabba 5:8

עבדים משלו בנו אלו מצרים, פורק אין מידם: אילולי משה!
ד"א עבדים משלו בנו, אלו ארבע מלכיות, פורק אין מידם: אילולי הקדוש ברוך הוא!

4) Eikha Rabba 1:2

העיר רבתי עם. תני רבי שמואל עשרים וארבע פלטיות היו בירושלים, וכל פלטיה ופלטיה עשרין וארבעה מבואות, וכל מבוי ומבוי עשרין וארבעה שווקים, ועל כל שוק ושוק עשרים וארבעה שקקים, ועל כל שקק ושקק עשרים וארבעה חצרות, ועל כל חצר וחצר עשרים וארבעה בתים, וכל חצר וחצר היתה מוציאה עם כפלים כיוצאי מצרים.

5) Eikha Rabba Petichta 24

אמר להן הקב"ה למלאכי השרת בואו ונלך אני ואתם ונראה בביתי מה עשו אויבים בו מיד הלך הקב"ה ומלאכי השרת וירמיה לפניו וכיון שראה הקב"ה את בית המקדש אמר בוודאי זהו ביתי וזהו מנוחתי שבאו אויבים ועשו בו כרצונם באותה שעה היה הקב"ה בוכה ואומר אוי לי על ביתי בני היכן אתם כהני היכן אתם אוהבי היכן אתם מה אעשה לכם התריתי בכם ולא חזרתם בתשובה אמר הקב"ה לירמיה אני דומה היום לאדם שהיה לו בן יחידי ועשה לו חופה ומת בתוך חופתו.

6) Eikha Rabba 1:16

[טז] [על אלה אני בוכיה]. מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה וְאֲבַכְהָ יוֹמָם וּלְיָלֵה אֶת חֲלָלֵי בֵּת עַמִּי (ירמיה ח' כג), מי אמר הפסוק הזה, אם ירמיה אמרו, אי אפשר שלא לאכול

ולשתות ושלא לישן, אלא לא אמרו אלא הקב"ה שאין לפניו שינה, שנאמר הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. (תהלים קכא ד).

7) Eikha Rabba Petichta 34

(ירמיה מ') הדבר אשר היה אל ירמיהו מאת ה' לאמר מה היה אותו הדבר אלא שאמר לו: ירמיה, אין את יתיב הכא, אנא אזיל עמהון. ואין את אזיל עמהון, אנא יתיב הכא. אמר לפניו: רבש"ע, אין אנא אזיל עמהון מה אנא יכול מהני להון? אלא ייזול מלכהון ברייהון עמהון דהוא יכול מהני להון סגיא.

8) Eikha Rabba 3:60

ר' חלבו שאל את ר' שמואל בר נחמן אמר לו מפני ששמעתי עליך שאתה בעל אגדה מהו דין דכתיב סכותה בענן לך מעבור תפלה אמר לו נמשלה תפלה כמקוה ונמשלה תשובה כים מה מקוה זו פעמים פתוחה פעמים נעולה כך שערי תפלה פעמים נעולים פעמים פתוחין אבל הים הזה לעולם פתוח כך שערי תשובה לעולם פתוחין אמר רב ענן אף שערי תפלה אינן ננעלים לעולם הה"ד (דברים ד') כה' אלהינו בכל קראנו אליו ואין קריאה אלא תפלה שנא' (ישעיה ס"ב) והיה טרם יקראו ואני אענה

9) Eikha Rabba 3:7

זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל ר' אבא בר כהנא בשם ר' יוחנן אמר משל למה"ד למלך שנשא מטרונה וכתב לה כתובה מרובה ואמר לה כך זכך חופות אני עושה לך כך זכך ארגונות טובות אני נותן לך הניחה המלך והלך לו למדינת הים ואיחר לשם נכנסו שכנותיה אצלה והיו מקניטות אותה ואומרות לה הניחך המלך והלך לו למדינת הים ושוב אינו חוזר עליך והיתה בוכה ומתאנחת וכיון שנכנסה לתוך ביתה פותחת ומוציאה כתובתה וקוראת ורואה בכתובתה כך זכך חופות אני עושה לך זכך ארגונות טובות אני נותן לך מיד היתה מתנחמת לימים בא המלך אמר לה בתי אני תמה איך המתנת לי כל אותן השנים אמרה לו אדוני המלך אלמלא כתובה מרובה שכתבת ונתת לי כבר אבדוני שכנותי כך עובדי כוכבים מונין את ישראל ואומרים להם אלהיכם הסתיר פניו מכם וסילק שכינתו מכם עוד אינו חוזר עליכם והן בוכין ומתאנחין וכיון שנכנסין לכתי כנסיות ולבתי מדרשות וקורין בתורה ומוציאין שכתוב (ויקרא כ"ו) ופניתי אליכם והפריתי אתכם ונתתי משכני בתוכם והתהלכתי בתוכם והן מתנחמין למחר כשיבא קץ הגאולה אומר להם הקב"ה לישראל בני אני תמה מכם היאך המתנתם לי כל אותן השנים והן אומרים לפניו רבש"ע אילולי תורתך שנתת לנו כבר אבדנו האומות לכך נאמר זאת אשיב אל לבי ואין זאת אלא תורה שנא' (דברים ד') וזאת התורה.